

maatte virke uheldigt ind paa Helbredet, synes jo snarere det modsatte at være Tilfældet. I saa Henseende skal jeg blot henvise til de ret slaaende Oplysninger, som den forrige Indenrigsminister i Foraaaret fremkom med. Altsaa i saa Henseende tror jeg ikke, at der er noget at befrygte, men hvad der her er det afgørende er, at Fastsættelsen af 3 Timers Arbejde og derefter 1 Times Hvil maa vist betragtes som ganske umulig i Praksis. Det vilde være meget naturligere, om man beskyttede Lærlingen paa den Maade, at man i det hele satte en vis Maksimumstid for hans Natarbejde. Men skulde § 1 blive Lov, frygter jeg ogsaa for, at man vil give Uddannelsen af Lærlinge i dette Fag Dødsstødet, thi et Bageri vil efter hele sin Beskaffenhed ikke kunne baseres paa saadanne Lærlinges Medvirken. Bagerne ville derfor ikke kunne antage Lærlinge under 18 Aar uden at tage Betaling derfor, saavidt jeg skønner; i den Retning gaar i alt Fald min Frygt; og naar de antage Lærlinge, der ere over 18 Aar, ere de udsatte for at faa, hvad der er kasseret ved andre Virksomheder. I saa Henseende kan man tage Lære af Forholdene i London, hvor netop Bestemmelserne om Lærlingeforholdet have medført, at over Halvdelen af Londons Bagermestre ere indvandrede Tyskere. Nu har man altid haft det Løsen: Landets Brød for Landets Børn, men man løber her, forekommer det mig, Fare for at give det en endogsaa saa uheldig Vending, som at Landets Brød ikke en Gang bliver bagt af Landets Børn — hvis Bagerivirksomheden paa Grund af Lærlingebestemmelserne skulde komme ind under lignende Forhold som dem, Lærlingebestemmelserne i London have fremkaldt der. Jeg frygter altsaa for, at § 1 ikke i Praksis vil yde nogen Beskyttelse, og dernæst, at den kommer til at skade Faget paa en eftertrykkelig Maade uden at gøre Gavn.

Jeg tvivler ogsaa om, at § 2 er heldig, som gaar ud paa at lovfæste, at en Bageriarbejder skal have et ugentligt Fridøgn, som skal begynde Kl. 6 om Morgenen, og som mindst hveranden Gang skal begynde Søndag Morgen. Det er oplyst, og er vel ogsaa vel bekendt, at ved privat Ordning mellem Mestre og Svende have Bageriarbejderne hver Uge faaet 36—37 Timer fri i Træk, og man kan altsaa sige, som det blev fremhævet ved 1ste Behandling, at nu efter dette at lovfæste, at de skulde have et Fridøgn hver Uge, som mindst hveranden Gang kan begynde en Søndag,

er at give Bagerbørn Hvedebrød. Imidlertid er der jo noget i den Betragtning, at fordi en saadan Ordning i Øjeblikket er eksisterende mange Steder — ikke overalt — kan der dog komme andre Forhold frem, som kunde gøre det ønskeligt, at der var en Lovbestemmelse paa dette Omraade. Men i saa Henseende vil jeg gøre opmærksom paa, at man gør næppe Ret i ikke at give det private Initiativ større Spillerum paa dette Omraade. Thi Lovforslaget, som det her er redigeret, forekommer mig i alt for høj Grad at angaa Storbedriften, hvor der er mange Arbejdere, hvorimod mange Smaa-bedrifter, saa vidt jeg kan skønne, ville lide derunder og bukke under i Konkurrencen med de store Bedrifter, og det forekommer mig hverken at være rigtigt, retfærdigt eller demokratisk. I saa Henseende skal jeg henvise til, at ikke mindre end $\frac{4}{5}$ af samtlige Landets Bagere have enten slet ingen Medarbejdere eller kun en eller to. I København er der i Gennemsnit 4—5 i hver Forretning efter Oplysninger fra det statistiske Bureau, i Købstæderne og Handelspladserne to og paa Landet i Gennemsnit kun en og endda knap det. Mange Steder arbejder Bageriets Ejer slet ikke med, det kan være en gammel Mand eller en Enke, som styrer en mindre Forretning alene ved en enkelt Arbejder. Det forekommer mig nu, at naar man vil træde hindrende i Vejen for en privat Ordning af saadanne Forhold i mindre Forretninger, kommer man til at træde berettigede Interesser for nær, og det vil man komme til ved en saa almenyldig Bestemmelse som den i § 2. Ja, hvis Bageriforretningerne vare saaledes stillede, at de, naar en Arbejder skulde have den bestemte Fritid, man her vil lovfæste, kunde faa en Mand til Erstatning, saa var Ulempen ikke synderlig stor. Det kunne de i Kjøbenhavn og store Byer, men mange Steder er det jo saaledes, at om en saadan Ordning kan der slet ikke være Tale, derfor frygter jeg meget for, at som sagt de smaa Bedrifter ville komme til at lide i Konkurrencen med de store Bedrifter, hvis dette Forslag bliver ophøjet til Lov. Paa den anden Side er der jo ikke saa faa Landforretninger, som meget godt kunne tage imod Loven. Der er Forretninger omkring paa Landet, hvor der alene bages saadanne Ting som Rugbrød, Sigtebrød og Landbrød, hvor Bagningen kan finde Sted hveranden Dag; der generer Loven ikke. Men der bliver et stort Antal Bagerier tilbage, som ville komme til at lide derunder. Man maa her tage hele